

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XIV.

V Celovcu, 30. listopada 1895.

Štev. 33.

Dr. Lueger in Slovenci.

Dr. Lueger nam Slovincem ne stoji več tako blizu, kakor nekdanj. Prej se je večkrat izrekel za ravnopravnost Slovanov; zdaj pa kaj tacega ne črhe več, ampak vedno povdarja svoje nemštvo. K temu ga sili ozir na nemške národnjake ali nacionalce. Zavolj tega ga ne smemo prehudu soditi: mi imamo Luegerja še zmirom za pošteno dušo; pa vsak politik hoče svoj namen doseči, in če je sam preslab, poišče si pomočnikov. Ko je Lueger videl, da njegova stranka sama ne preinaga judovskega liberalizma, zvezal se je z nemškimi nacionalci, in od tega časa so liberalci povsod tepeni, kamor se prikažejo. Eno močno zaslombo pa imajo še liberalci, namreč ogersko državo, kjer imajo Judi in prostomavtarji vso oblast v rokah. Iz tega varnega zatišja so ucvrli Luegerju močen udarec po glavi, da namreč ni bil potrjen za dunajskega župana; tisti kol pa, s katerim so ga vdarili, je bil naš novi ministerski predsednik grof Badeni. Vendar ta udarec ni bil smrtonosen, Lueger še krepko stoji in se tem bolj razkačeno naprej vojskuje, njegova stranka pa mu stoji zvesto na strani. S kom bomo potegnili mi Slovenci? Mi odkrito rečemo, da želimo Luegerju zmago. Naj bo, da so antisemiti glasovali zoper celjsko gimnazijo, naj bo, da dunajskim Čehom ne priznajo enakopravnosti, — to se vse še lahko na bolje obrne, to so malenkosti nasproti velikemu vprašanju: ali naj v Avstriji vladajo Judi ali kristjani? Liberalna vlada je judovska vlada, to vidimo zdaj na Ogorskem in smo videli tudi pri nas. Ali naj bo kristjan judovski tlačan? Za to se gre! Kjerkoli vladajo Judi in njih hlapci, liberalci, brezverci in prostomavtarji, naj se imenujejo že „naprednjake“ ali „radikalce“ ali „svobodnjake“, povsod vidimo kraljevati odrtijo, sleparijo, silo in krivico; nekteri izvoljeni kopicijo tisočake in milijone, bodisi z mastnimi službami, ali z goljufijo, ali z odrtijo, ali s stiskanjem, skubljenjem in izkoriščanjem revnega ljudstva, — med tem ko se srednji stanovi, kmetje in delavci v vedno hujšo revščino pogrezajo. Zahvalimo Boga, da so kristjani to enkrat spoznali in da se ne dajo več slepiti s publicami o „svobodi“, „napredku“ itd. Ako v tem velikem boju zmaga Lueger in njegova stranka, potem smemo upati, da dobimo boljše postave vsaj

v gospodarskem oziru, da se bo obstanek zagotovil kmetu, obrtniku in delavcu. Mi Slovenci nismo bogataši, naš zaklad so le pridne roke, kar si zaslužimo, to imamo; zato moramo stati na strani tistih, ki skrbijo za delavne stanove. Mi Luegerja nemamo za binavca in mu verujemo, da krščansko misli in da ljudstvu pomagati želi. Enacega mišljenja so njegovi tovariši princ Liechtenstein, dr. Pattai, dr. Porzer, dr. Gessmann, dr. Scheicher in mnogi drugi. Ako bi ne bilo tako, gotovo bi Luegerja ne podpirali poštenu katoliški voditelji kakor so dr. Ebenhoch, Dipauli, Morsey itd. Tudi katoliški listi razun „Vaterlanda“ so vsi za Luegerja. Da bi Luegerjeva stranka utegnila nemškim nacionalcem v roke priti, kakor se je nedavno Dobernig hvalil v svojih „Slobodnih listih“, tega se mi ne bojimo. Pomisliti moramo, da je pri tej stranki mnogo duhovnikov, skoraj vsa nižja nemška duhovščina, pa tudi mnogo duhovnikov in v resnici katoliških lajkov iz drugih narodov. Da bi se vsi ti dali okoli prsta oviti kakemu Steinwenderju, to ni verjetno. Pozabiti tudi ne smemo, da je celo gibanje ukoreninjeno že v množicah ljudstva; z národnimi frazami o „nemški slavi“ in „nemški posesti“ se ljudstvo ne dá več potolažiti, ljudstvo hoče kruha, hoče zboljšanja svojega stanja in brambve zoper kapital, špekulacijo in sleparstvo. Zato so tudi nacionalci v svoj program sprejeli obljubo, da hočejo skrbeti za kmeta, mestjana in delavca ter pomagati, da se naredijo boljše postave za te delavne stanove. Le tej obljubi se imajo nacionalci zahvaliti, da njih stranka med ljudstvom narašča. Radi ali neradi bodo tedaj nacionalci hodili s krščansko-socijalno stranko, sicer bi jih ljudstvo kmalu zapustilo. Kako močen je ta socijalni tok med nemškim ljudstvom, spoznamo lahko iz tega, da so celó že liberalni poslanci začeli stavljeni socijalne predloge, seveda zeló vodene in nedolžne, da se liberalnim bogatašem ne zamerijo, ob enem pa ljudstvu nekaj peska v oči vržejo, naj bi mislilo, da mu dobro hočejo. Ta velika vojska med krščanstvom in liberalizmom ni omejena na Avstrijo, ljuto se bje tudi v Nemčiji, na Francoskem, v Belgiji, v novejšem času tudi na Ogorskem. Ali se bomo mi Slovenci še pomišljali, na katero stran nam je stopiti? Ali se ne vojskuje Lueger zoper naše najhujše sovražnike, zoper nemške liberalce, Jude in Madjare? Ni mo-

goče, da bi tisti naš sovražnik bil, ki pobija naše sovražnike. Lueger je zvest Avstrijanec in kot tak mora spoznati, da bo Avstrija le tedaj močna, ako se zamore naslanjati na vse tiste svoje národe, ki so jej zvesto udani; on je tudi toliko pameten, da mora spredvideti, da je Nemcev v Avstriji premalo, da bi zamogli strahovati vse druge národe; če brani Rumunce, Slovake in Hrvate zoper Madjare, primorske Slovane zoper Lahe, ni misliti, da bi hotel zatirati ravno Čeha, Slovence in Poljake. Antisemiti hodijo z nacionalci samo v gospodarskih vprašanjih, v národnih zadevah so vse družega mišljenja: med njimi je razširjena misel, da se mora Avstrija uravnati kot „zvezna“ ali federalistična država. V tej zadevi pridé gotovo enkrat do razpora med antisemiti in nemškimi nacionalci; zmagala pa bodo naravne sile, zdrava pamet in pravica.

Dopisi prijateljev.

(Kronski darovi za velikovsko šolo.) 24 kron so poslali preč. g. prošt Anton Wakonig v Spod. Dravogradu za Velikovsko šolo od vesele družbe v libeliškem farovžu. — Lepa hvala! Živeli nasledniki!

Iz Podravelj. Ker so prinesle „Kärntner Nachrichten“ v št. 89. od 9. t. m. neki lažnjiv članek o našem g. župniku Antonu Gabronu, in ker mi skočidolski farani vsi razun ene peščice nemškutarjev našega g. župnika zelo spoštujemo, zaradi tega o istem članku ne moremo molčati in izjavimo, da že prva beseda, namreč napis ni resničen, ker govori: „o nekem tepenjaželnem duhovnu“. Ako bi bili naš g. župnik tak prijatelj do pretepa, tako ne bi še delj kot dve uri molčali, ko jih je tisti kmet koj pri vstopu v gostilno napadel, in celi gori omenjeni čas svojo surovost nadaljeval; molčali so celo, ko je tisti znani kričač iz Pečnice trdil, da duhovni nemajo nič v gostilnicah iskati. Molčali so, ko je trdil, da so duhovni tistikrat pridigovali, ko se je prvi hlacon mimo nas po Koroškem vozil, da je hudič v stroju in da ta goni. Le, ko je dotični kmet jim še različne priimke dajal, so ustali proti njemu in mu grozili, če ne bo molčal in jenjal jih napadati; na kar je kmet začel udrihati po g. župniku, ne da bi jih bil tolikrat zadel. Resnica je, da so gosp. župnik mu sicer grozili, ali morda celo za stol prijeli, a tistih plavih znamenj mu niso pouzročili in česa drugega storili; ko bi bili naš župnik prej tistega že povsod znanega liberalca in nemškutarja Čemernjaka iz Pečnice poznali, gotovo bi se mu daleč izognili. Kakor smo čuli, je zagotovo bil uzrok ta, da je bil kmet nekaj nejevoljen zaradi svojih družbinskih homatij. Zato pa bi bil kmet bolje ukrenil, ako bi doma na svoje hčere pazil in našega g. župnika pri miru pustil. Kar se pa omenja v članku zaradi dveh nemških vasij, pa naj bo povedano le to, da nemške posestnike v celej župniji skoraj lahko na prstih ene roke sešteješ; no pa saj so naš župnik tudi poštenih Nemcev dober prijatelj, pa tudi poštenu Nemei jih radi imajo, k njim zahajajo in pri njih sveta iščejo. Le ker so naš g. župnik vnet dušni pastir in tudi liberalcem včasih dosti povejo, ker so že par katoliških shodov v bližini napravili, in ker so tudi Slovenec, se bojijo, da bi kje vse tukajšnje Nemece nepokončali kali. Ali kakor rečeno, njih tudi Nemei radi imajo, le nekterim so precej trn v peti. Bog vedi zakaj? Konečno pa tudi gostilne ne moremo pohvaliti. Ako bi tu prav ravnali, se bi onemu nemirnežu ne pustilo toliko priloznosti, gosp. župnika napadati, ampak se bi bil mogel poprej na hladno postaviti, kar se je pa zgodilo le nasprotno, ker so le onega ven spravili, ki se je za g. župnika potegoval. Obéudujemo pa še to, kako da časniki o onej stvari nič ne omenijo, kar se je večer potem ravno tam zgodilo, ko je eden nekemu poštemu posestniku srednji prst na desni roki odgriznil. Ako se ne motimo, je bil to nek mož, ki služi za učitelja doli nekje v podjanski dolini. Kar se pa tiče poslednjih besed omenjenega članka, smo pa ž njimi jako zadovoljni, ker primerjajo g. Gabrona z g. Einspielerjem. Take

Plačilo pridnemu in lenuhu.

(Národna pravljica.)

Ko sta še Kristus in sv. Peter po svetu hodila, prišla sta enkrat do razpotja, kjer se je pot delila. Tam je stalo košato drevo in v senci pod drevesom je ležal neki mož znak, glavo naslanjajoč na obe podloženi roki. Kristus ga hoče skušati in se naredi, kakor bi ne vedel za pravo pot, ter ga vpraša: „Mož, povejte nama, ktera je prava pot v Jeriho?“ Ležeči mož je bil toliko len, da se mu ni zljubilo odgovoriti, pa tudi roke ni maral stegniti, da bi s prstom pokazal, po kateri cesti naj gresta; le eno nogo je nekoliko vzdignil in z njo pomignil na tisto stran, kamor naj gresta. Čez nekaj časa prideta do možá, ki je na polju pridno delal. Kristus vpraša tudi tega, če je to prava pot v Jeriho. Kmet stopi brž bližej in reče: „Zdaj sta že na pravi poti, pa prišla bota še do več razpotij, kjer se ceste križajo, in lahko da zaideta. Zato hočem nekaj časa z vama hoditi in pot kazati.“ Priljudni mož je šel z njima celo uro hodá, dokler niso prišli vrh nekega klanca, od koder se je mesto Jeriho že iz daljave videlo, tako da nista mogla več prave poti zgrešiti. Ko se je kmet poslovil in nazaj odšel, vprašal je sv. Peter nebeskega Učenika: „Gospod, kakšno plačilo boš temu možu dal za to, da je tako daleč z nama šel pot kazati?“ Kristus reče: „Dal mu bom prav leno ženo.“ Sv. Peter se začudi in vpraša dalje: „Kako boš pa kaznoval onega lenuha, ki nama ni dal odgovora in tudi roke ni hotel zmakniti izpod glave, ampak je pot z nogo pokazal?“ Kristus odgovori:

„Dal mu bom prav pridno ženo.“ Peter se spet začudi in reče: „To pa vendar ne bo pravično plačilo!“ Kristus odgovori: „Tega ti ne razumeš. Lenemu moram dati pridno ženo, da ga bo ona preživela, sicer bi moral od gládú konec vzeti; treba pa je, da toliko časa živi, kolikor mu je namenjeno. Pridnemu pa ne smem dati pridne žene, kajti če bi oba tako pridno delala in varčno živela, kakor zdaj on sam, bi kmalu obogatela in utegnila bi postati lakomnika, kajti denar ima čudno moč na človeka; namesto za večno življenje bi skrbela le za časno premoženje in tako bi svoji duši pogubila. Da se torej ta dobri, pridni in priljudni mož izveliča, dal mu bom leno ženo, da bo ona pojedla, kar bo on več pridelal. Tako bo mož spoznal, da na tem svetu za njega ni pričakovati sreče, zato se bo skrbno pripravil za večnost.“

Smešničar.

Odkritosrčnost. Neki kmet je bil tožen od župana, da mu je v gostilni pred vsemi ljudmi rekel: „osel!“ „Bodete obsojeni“, rekel je sodnik k zatožencu, „veste menda za se kakšno polajšajočo okoliščino?“ — Zatoženec: „Saj gospod župan dobro vé, da sem to ž njim odkritosrčno mislil!“

Nekega hlapca je sosedov pes ugriznil, in hlapec mu je s sekuro glavo preklal. Bil je zavolj tega tožen, in sodnik ga vpraša: „Zakaj nisi psarajši s toporiščem vdaril?“ Hlapec reče: „Saj to bi bil storil, ko bi me bil pes samo z repom ugriznil.“

može potrebujemo, ki za kmeta skrbijo in mu želijo pomagati in mu grenke čase zboljšati; saj ima kmet v sedanjih razmerah takorekoč zmirom boben na hrbtu in smrt pred očmi. Več kmetov.

Od blaškega jezera. (Kako kmetu pomagati?) V časnikih se zdaj pogosto bere, kako slabo se kmetom godi, in prijatelji kmetov ugibajo, kaj bi bilo storiti, da se kmetu pomaga. Dovolite, da tudi jaz kot kmetovalec naštejem nekaj pomočkov. Prva potreba je, da se kmetu znižajo davki. Gruntni ali zemljiški davek nikjer ni tako visok, kakor v Avstriji. To je čisto neopravičeno, ker so kmetovi dohodki manjši ko prej, davki in poselske plače pa vedno naraščajo. Poznam kmeta, ki plača 150 gld. vseh davkov, njegov oče je pa pred 40. leti plačal samo 14 gld. in takrat je za pšenico več dobil, ko zdaj njegov sin. Tudi šolsko breme se mora olajšati, da deželne doklade ne bodo vedno naraščale. Sicer pa se morajo za kmete narediti čisto nove, bolj pripravne postave. To ne sme biti, da bi se z zemljo ravno tako delalo, ko s kakim drugim blagom. Ni vse jedno, ali je zemlja v rokah kmetovalcev, ki na njej živijo pridelujejo, ali pa v rokah gospode, ki na njej le svoj kratek čas išče. Kmet se mora bolj trdo k zemlji privežati; to ne gre, da bi kmetu zavolj malega dolga hišo in zemljišče prodali ter njegovo družino po svetu pognali. Kmetu se mora vselej več let časa pustiti, da svoj dolg plača. To ne gre, da bi šla kmetija kar tako brž na boben, ker upnik ali njegov odvetnik noče dalje čakati. Pomisliti moramo, da pride kmet včasih po nedolžnem v dolgove. Recimo, da mu vse pridelke toča pobije: žena in otroci, hlapci in dekle hočejo vendar jesti! Kmet mora tedaj dolg narediti, da kupi živeža za celo leto. Ali bi tedaj prav bilo, če bi drugo leto njegov upnik rekel: „Precej mi povrni ves dolg, ali pa ti pustim hišo prodati!“ To bi bilo krivično in se po postavi ne bi smelo dovoliti; kajti kmet je bil prisiljen dolg narediti, ko je vse toča pobila; naredil je dolg v zavesti, da ga v enem letu ne more poplačati, ampak v več letih, zato se mu mora tudi več let časa pustiti. Nadalje bi se ne smelo dopustiti, da se kaka kmetija prodá pod ceno. To je velika krivica, če kmet zavolj majhnega dolga zgubi vse svoje premoženje. Recimo, da je kmetija vredna 1000 gld., kmet je pa dolžen 300 gld. Upnik ga toži z odvetnikom. Kmet išče posojila, pa ga ne dobi, kajti ljudje pravijo: „Nekaj je že dolžen, zdaj bo še advokat s svojim računom dolg pomnožil, potem pride hiša na dražbo in se bo morda pod ceno prodala, in jaz zgubim svoj denar.“ Kmet ni dobil denarja, hiša pride na boben, sosedí nočejo k dražbi priti, ker nobeden ne mara kmetove družine iz hiše pregnati, pri tretji dražbi se ponuja kmetija za vsako ceno, nek tuji špekulant jo kupi za 200 gld., od teh dobi odvetnik 100, upnik in tožnik pa tudi samo 100, ostalih 200 mora zgubiti, bivši posestnik pa zgubi 700, kajti dolžen je bil 300, kmetija je bila vredna 1000 gld., torej bi se spodobilo, da mu 700 gld. v roki ostane, pa ni dobil beliča! Kmetije se torej ne smejo prodajati pod ceno, to se mora postavno prepovedati. — Nadalje se morajo kmetje rešiti iz oblasti advokatov in rešiti velikih notarskih stroškov. Notarji naj postanejo cesarski uradniki, naj jih država plačuje, kmetu pa naj ne delajo nobenih računov, saj kmet je s plačili tako že preobložen. Kar pa odvetnike zadene, naj se med nje in med kmete naredi nekaka stena. Kmet naj ostane svoboden posestnik, pa pravdati se sam ne sme, ampak za njega naj se pravdajo kmetske zadruga, ki se imajo ustanoviti. Vsaka zadruga naj ima svojega odvetnika, ki naj vodi vse njene pravde; vsaki kmet naj plača v zadrugo svoj donesek za pravde, s tem pa zadruga svojega odvetnika plača. Manjše pravde naj razsoja združni odbor sam brez odvetniške pomoči. Sam sme kmet tožiti koga družega le pri zadrugi; če je stvar besede in truda vredna, potem zadruga izroči vso zadevo svojemu odvetniku, tožujoči kmet pa naj se oprusti vseh plačil razun tistih, katerim so tudi vsi drugi podvrženi. Dobro bi tudi bilo, narediti mnogo „stalnih kmetskih domov“, od katerih bi se ne smelo nič zemljišča proč prodati, kateri bi se ne smeli čez eno tretjino zadolžiti, ne pod ceno prodati, in ako se kateri prodá, smel bi ga kupiti le kak znani kmet ali pa zadruga. Prostovoljno bi smel kmet le tedaj prodati hišo, ako bi privolila žena in vsi nad 18 let stari njegovi otroci. Tudi poselsko vprašanje je zelo važno za kmeta. Poslom naj se preskrbi pokojnina za starost, ktero naj sami uplačajo, in nekaj naj še država priloži; ako bodo posli za starost preskrbljeni, morda bodo potem bolj mirni, zadovoljni in ubogljivi, kakor zdaj. Občinam pa potem ne bo treba toliko revežev podpirati in ne bodo tirjale tako visokih občinskih doklad.

Iz zgornjega Koroškega. (O različni pisavi imen v matičnih knjigah). Precejšen hrup je naredilo, ko je pred kratkim neko okrajno sodišče na višem mestu naznanilo, da nekteri slo-

venski duhovniki v farnih knjigah ali maticah različna imena poslovenjujejo in jih drugače pišejo, kakor so se poprej pisala. No, v kratkem se je videlo, da iz celega tega šuma nobenega masla ni prišlo, k večjemu malo „snupeca“ na vse strani. Čudil sem se takrat vsemu temu, ker sem vedel, da je tukaj po nemških krajih v tem oziru veliko slabše, kakor pa po slovenskih. Vendar takrat, ko je bilo tako lepo vreme, nisem utegnil se s takimi „malenkostmi“ pečati. Zdaj pa v pozni jeseni, ko človek že rajši v sobi tiči, pride mi ta zadeva zopet na misel. Premišlujem tedaj nekaj časa za toplo pečjo, kako so nekaj v Celovcu v neki ljudski šoli naredili iz pristnega slovenskega mlinarja nemškega Müllner-ja in kako je posvetna oblast iz žabniškega národnega Fruštuk-a naredila Frühstück-a; da celo na to sem se spomnil — prej imenovan ime Müllner me je namreč na to spravilo — kako da učitelji v neki večrazredni šoli imen učencev niso tako zapisovali, kakor so jih dobili zapisana od farnega urada, ampak tako nekako, kakor so jih slišali od šestletnih otrok izgovarjati. Ko so pa pozneje potrebovali razne izpiske iz krstnih in drugih bukev, potem se je še le videlo, kako napačna da so bila imena učencev pisana in to seveda tudi v šolskih spričevalih, da nezakonski in posebno nelegitimirani otroci imeli so navadno čisto drugo ime, kakor bi se smeli pisati. Med tem pa vzamem krstne in druge take bukve v roke, jih za kratek čas malo pregledujem in tu najdem med drugim sledeče pisave od enega in istega imena: 1. Praesnig, Praesnigg, Praessnig, Prässnig, Prässnigg, Presnig, Pressnig in Pressnigg. No, si mislim zraven; slovenske besede Praznik Nemci seveda ne bodo znali brez napake zapisati. Zategadelj gledam še voljno dalje in dobim zopet sledeče različne pisave od ene in iste besede: Zametter in Zameter, Seierer in Seirer, Pesimoskar in Petemoska, Kovač in Kowatsch, Sluga in Schluga, Stöfan in Stefan, Hillepold in Hillebold, Jenul in Jenull, Mayer, Majer, Maier in Mar, Gratzter in Grazer itd. Ko bi moral tukaj kak natančen modrijan narediti izpisek in videl ono dolgo vrsto različnih pisav, gotovo bi mu šlo kakor onemu oslu, kterege je neki modrijan peljal v sredo med dva jednako velika kupa sena in ga tam pustil. Ker pa je bilo na obeh straneh enako veliko enega in istega sena, osel ni vedel, na kateri strani da bi začel jesti in je zavolj tega od sena obdan gladú poginil. To premišljeva sem se sicer malo jezil, ali vsled pečne toplote počasi postanem zaspan in malo zadremam. Tu se mi začne hitro sanjati. Bil sem dol na Ogerskem in tu sem hitro zopet postal vesel in dobre volje. Videl sem namreč v sanjah, kako čudno da so civilni ogerski opravilci zapisavali slovaška, rusinska, srbska in rumunska imena v svoje nove bukve, tako da jih opravilci sami niso več mogli brati, pa tudi tisti ne, ki so se tako pisali. Tu se zopet iz svojega spanja zbudim ter sklenem, vse to hitro zapisati, da bi tudi dragi „Mir“-ovi bralci o tem kaj zvedeli.

Od Timenice. („Klerikalni“ strah.) „Klerikalec“ je beseda, ktera se zelo često rabi pri naših nemških liberalnih shodih v boju zoper krščanske socialiste in Slovence. S to besedo se srečamo v vseh liberalnih časnikih, začeni od znane velikomestne judinje na Dunaju do zadnjega liberalnega lističa na deželi. Niti voditelji liberalne stranke se ne sramujejo rabiti to besedo, da v govorih nekterih liberalcev beseda „klerikalec“ nadomestuje vse dokaze. „Klerikalec, klerikalec“, kličejo vsi in mislijo, da s tem svojega sovražnika najbolj udarijo. Smatramo torej za svojo dolžnost, pri tej besedi, s katero se napravlja toliko hrupa, vsaj enkrat zopet malo obstati. Stranka, kterej „Mir“ služi, se imenuje „katoliško-konservativna“. Vsak razumen človek bi pa mislil, da liberalci nas bodo tudi tako imenovali. A če vprašamo po vzroku, zakaj nas tako ne imenujejo, moramo samim sebi odgovoriti: beseda „klerikalec“ je pač za agitacijo bolj ugodna. Liberalci rabijo to besedo nalašč; hočejo namreč pri nemislečih ljudéh spraviti „katoliško-konservativno stranko“ v sum, da služi le gmotnim koristim duhovništva, da hoče vlado duhovščine in tej vse druge stanove podvreči. Časniki in ljudje, ki to besedo rabijo, dobro vejo, da je to vse laž; a mnogi ljudje vendar le verujejo takemu besedičenju. Skoraj neverjetno je, koliko da je še na svetu h koncu 19. stoletja nemislečih ljudi. Če tudi so cerkveni dobrodelní zavodi jako razširjeni, četudi so ravno v verskih stoletjih so bila sezidana najkrasnejša poslopja, četudi je povsod znano junaštvo usmiljenih sester in če tudi vsak vidi, da pri samostanskih vratih se revni ljudje nasitujejo, vendar so še ljudje, ki omenjenemu obrekovanju verujejo in katerim se hlače tresejo, ker bojda sebičnost ter vladoželjnost duhovščine je namen in cilj katoliško-konservativne stranke. Temu nasproti usojamo si trditi: Katoliško-konservativna stranka noče biti stranka samo enega posameznega stanú; noče biti stranka le kmečkega ali obrtniškega ali duhovniškega stanú; ona je in hoče biti

vsled svojega postanka, svojega bitva in svojih namerov, resnična in prava stranka ljudstva, v kterej bi bili zastopani enakomerno vsi stanovi. Če pa nasprotniki razumejo pod besedo „klerikalen“ no-tranjo vez naše stranke s sveto cerkvo, potem je ta beseda odveč; zakaj v besedi „katoliško-konservativen“ je ta misel veliko bolj izražena, kot v besedi „klerikalen“. V ustih naših liberalnih nasprotnikov je beseda „klerikalec“ psovka, ktere namen je, bralca ali poslušalca v strah vzeti. Zató, ker se je to sredstvo kot dobro potrdilo, rabijo ga judovski in liberalni listi. Porabili so ga tudi pri zadnjih volitvah v dunajski mestni zbor, ali na Dunaju je to sredstvo že zgubilo svojo čudodelno moč. Dunajčani so sprevideli namen in so šli svoja pota. Pri nas na Koroškem ima beseda „klerikalec“ še svojo moč, ali upamo, da jo tudi v kratkem zgubi. Toliko smo hoteli povedati svojim so-mišljenikom, da se bodo znali ravnati, kedar se jim bode pri kakšnem shodu „bauernbunda“ kazal „klerikalni“ strah.

Od Krke. (Nemška kultura.) Mislim sem, da „Mir“ z nekoliko opazkami spregovori o besedah g. ministerskega predsednika, grofa Badinga, s kterimi je tako hvalisal nemško kulturo. Ker se to ni zgodilo, storim to jaz v sledečih vrsticah. Na dolgoletno in vsem národom na pot svetéčo „nemško kulturo se bode jemal ozir“, tako nekako je rekel grof Bading. Ta nesrečna — z dovoljenjem njegove ekscelence — nemška kultura, koliko je že avstrijskim národom in posebno Slovincem napravila nadlog! Proti zaplavljenju z nemško kulturo se je naš národ boril z močjo takorekoč nadčloveško cela stoletja! Najhujši napad na naš národ z nemško kulturo je bil storjen z jozefinizmom in pozneje z birokratizmom in centralizmom. In še zdaj ta nemška kultura v Avstriji straši pod krinko: „Staatssprache“. Vsi národi v Avstriji — razun Judov — se branijo na vso moč te kulture iz Nemškega, ktera s svojim „Drang nach Osten“ hoče pogoltniti Avstrijo — Ostmark — in jo pridružiti k velikej Nemčiji in tudi naenkrat slišimo iz ust g. ministerskega predsednika, da se bode na to nemško kulturo jemal ozir. Njegova ekscelence je Poljak in gotovo mu bode znano, kako nemška kultura ravná s Poljaki na Pruskem. Vsak národ se brani te nemške kulture: Danci, Rusi, Madjari, Čehi in Slovenci, in tu naenkrat slišimo iz ust spoštovanega g. predsednika, da tista nemška kultura bode še naprej na pot svetila ostalim avstrijskim národom. Mi katoličani z žalostjo gledamo to luč, koja nam sveti iz judovske „Neue Fr. Presse“ in sploh iz vsega nemškega judovskega časnikarstva na Dunaju. Mi poznamo le eno kulturo in ta je krščanska. Mi ne poznamo kulture nemške, francoske, angleške, laške, ruske in tudi noben večji zgodovinar o takšnih ekstra-kulturah ne govori. Zgodovinarji poznajo ali kulturo krščansko ali evropsko, kar je eno in tisto. Ako bi hoteli ali pa mogli od nemške kulture oddeliti, kar je na njej krščanskega, kaj bi iz nje ostalo? Poglejmo danes, kako Nemci brez krščanstva širijo kulturo v Kamerunu. Širijo jo z žganjem in kakor se je ne davno po časnikih pisalo, tudi s trgovino s sužnji. Tako izgleda ta nemška kultura brez krščanstva. Odpravimo iz kultur posameznih narodov krščanstvo, in ostane iz njih nasilje. Mi katoliški Slovani moramo ljudstvo varovati pred posledicami nemškega modroslovja, nemškega nacionalizma in one nemške znanosti, koja se je dandanašnji zasukala v darvinizem (nauk, po kterem bojda človek izhaja iz opice). Mi moramo národ varovati pred nemškimi pesniki in pred celim nemškim slovstvom, ki je izšlo v dobi francoske prekucije in po nji. Katoliški duhovniki na Nemškem sami varujejo ljudstvo pred razglašeniimi onimi nemškimi pisatelji in si napravljajo svoje krščansko slovstvo. Ona hvalisana nemška kultura ni niti za las boljša, kot znani humanizem, iz kterege je izšla prav za prav prekucija zoper cerkev in pozneje tudi zoper cesarja. Te nemške kulture, ktera se je nam usiljevala od dobe cesarja Jožefa II., naj nas varuje Bog! Mi slovenski katoličani poznamo le eno kulturo, ktera izhaja iz katoliške cerkve.

Od Drave. (Žganje.) Nedavno ste v „Mir“ napisali članek „zakaj propada kmetski stan?“ Napisali ste mnogo resničnega, vendar na eno reč ste pozabili, namreč na žganje! Rodoljuba mora srce boleti, če vidi, koliko se te smrdljive in strupene, uprav peklenke pijače med Slovenci izpije! Hlapci imajo lepe plače, pa vendar si nobeden nič ne prihrani za stare leta. Zakaj pa ne? Zato, ker vsako nedeljo v taberni sedijo in ga „rukajo“ do pozne noči. Pri tem ima pa tudi kmet škodo: kajti namesto da bi hlapec v pondeljek delal, pa pijan kje leži, ali pa se ves zaspan privleče na polje opoldan enkrat, ko je že čas za južino; ko bi lačen ne bil, morda bi še ne prišel. Če mu pa kaj rečeš, je pa velika zamera in ti precej službo odpové. Ker je na kmetih pomanjkanje delavcev, zato so prevzetni. Taki žganju udani hlapci tudi

prekmalu obnemorejo, začnejo se tresti, bledeti in se sušiti; razun žganja jim nobena reč ne diši, ker imajo želodec ves pokvarjen, kdor pa malo uživa, tudi moči za delo ne more imeti. Tako pridejo prezgodaj ob svojo moč, da ne morejo več delati, in občina jih mora rediti. Naj bi se vendar enkrat naredili tisto postavo, da bi se poslom na stara leta pokojnina dala, da bi se občinam to breme vzelo. Posli naj se pa prisilijo, v svojo pokojninsko kaso uplačevati. Hlapci bi lahko vsako leto po deset rajniš plačali in bi bili pri tem še bolj zdravi, ker bi za toliko menj strupenega žganja izpili. Pa tudi za gospodarje je žganje velika nesreča. Nekteri se ga tako navadi, da se ga vsaki dan do pijanosti nažre in nazadnje ves neumen postane. Tak ni za noben gospodarski napredek, za nobeno pametno ali pobožno reč; ker nič ne dela in za nič ne skrbi, tudi njegovo gospodarstvo nazaj leze, dokler boben ne zapoje. Naj bi se vendar na žganje tak davek naložil, da bi ga revnejši ljudje sploh več piti ne mogli, potem bodo radi pivo ali ol pili. Če bi izpil kmet vsako nedeljo dva litra piva, to bi ga ne spravilo na kant, in pri tem bi ostal zdrav in močen. Poslanci, delajte na to, da se davek na žganje prav izdatno poviša!

Iz Prevalj. (Sad brezverske šole: nade-polna mladina.) V nedeljo, dne 20. vinotoka, je tačas, ko je bila v cerkvi popoldanska služba Božja, bilo ukradenih pri tukajšnjem klobučarju v prodajalnici 15 goldinarjev. Še tisti večer pa so pobrali pred neko gostilno 2 ali 3 popolnoma pijane fante, 11 do 12 let stare, pri katerih se je našlo še 6 gld. denarja. Kmalu je bilo dokazano, da je eden izmed njih, ki je bil že večkrat zavoljo kraje kaznovan, ki je lani tudi že v cerkvi pušico ulomil, da je ta nadepolni sad sedanje dōbe ukradel teh 15 gld., ktere je deloma drugim razdelil, da bi ga ne zatožili, deloma pa na zgoraj omenjeni način zapravit. Zdaj bo najprej v Pliberku zaprt, potem pa pride v „Rettungshaus“ v Celovec.

Izpod Uršelske gore. (Naše trave.) Trnolični cvet naj bi se bolj priljubil ženskam. Kuhajo naj ga sebi, kedar njih čas zastaja in pa sicer za kri z drugimi travami. Na vodo žene s smolovimi bobikami in hvoščem vkup kuhan. Pa lahko prideneš še ovsene slame, drobno zrezane, in listov črnega grozdija drobno zrezanih. Vse to se dobro zmeša in čaja se zjutraj pa zvečer čašico izpije. Če ti kri iz nosa teče, vleci trnoličnega soka v nos in pomazi si z njim čelo. Celo za tistega, ki mu danko ven sili, je trnoličen čaj pomoč, pa mislim, da tu tega ni treba. Sad ni samo lep videti, je tudi, ko je mehke (meseca listopada) dober. Zakuhan je še boljši, z rumom zakuhan pa zdrav za take, ki na ledvicah ali mehurji boleajo in zavolj vode težave imajo. Iz sadu se nareja posebno vino in pa črna barva. Nekdo (Postel) pripoveduje, da so predice posušene trnolične bobike (jagode) sesale, ker po njih slinice tečejo in so lože prejo slinile. Kakor svet rad zaničuje čednost, največ vredne ljudi, tako so tudi zaničevane najboljše zdravilne rastline. Čujmo, kaj velja borna kopriva! V Wörishofnu pri Kneippu pretepajo skrnice siromake, ki jim druge pomoči ni, s koprivami. S takim pretepanjem se tudi preganja naduha (po prsih) in influenza. Torej celo koprivin strah je zdrav, drugo bo še zdravše menda? V krajih porabijo koprive za prejo, a za zdravilo povsodi. Koprive so za jed in krmo. Mlade so za živino izvrstna krma, konji se od njih opitajo, krave, ovce in gosi jih rade jedó. Kure, pravijo, da po njih (zasekani listi se z drugo kurjo pičo zmešajo) redno in zgodaj nesó. Kaj če bi je mi tudi jedli kuhane (kot špinačo), če ne gole pa vsaj vmes, da nam znotranjo lenobo pošegečōč preženejo, saj jih za živali še ostane? Resnica je, da se lenoba, kateri pravimo gnjiloba, in nesnaga v krvi boji kopriv. Namesto čaja rajši koprive jejmo za južino, da bo jed in zdravilo vkup, kar je najpametnejše. Zlasti korenice imajo omenjeno moč, pa so tudi za kašelj in vodenico, za mrz (če se zmraziš) in tifus, zoper beli tok in drisko, za zasližene prsi in pljuča. Sploh rečeno, korenice krčijo (vkup vlečejo) in čistijo. Sok iz listov more kravo scanje ustavit. S korenico vred pokuhane se koprive morejo porabiti, kedar je komu slabo, se trga, pri kašljanju kri meče, v stranéh bode, kri gre od njega in zoper pljučne bolezni. Komur kri iz nosa teče, kopriva kri ustavi, če soka koprivnega v nos potegne. Za lase, če z glave grejo, polij jesiha na posušeno zel (koprive), pusti je nekaj tednov stati in potlej si s tem umivaj glavo 3 ali 4 krat na dan. Dokler je glava hrapava in skrbupna (lusknata), smeš upati, da ti lasje spet znova zrastejo. Ako hočeš namesto zeli korenice porabiti, vzemi 200 gramov $\frac{2}{3}$ vode in $\frac{1}{3}$ jesiha, pa kuhaj je pol ure. Za kraste na glavi je koprivje olje. Naredi se, če se korenice drobno zrežejo in stolčajo, potem pa z laškim oljem polijejo in se to na sonce ali na toplo postavi, v nekoliko tednih je olje narejeno. Za kašelj in pljuča sploh so koprive dobre s koprecem (sladkim janežem) vkup in

ozkim prepotkom. Za nečisto nesnažno kri lahko kuhaš koprive, sv. Janeža rožo (krčno zelje) in škoreco vkup. Ta čaj pij na dan trikrat 4 do 6 žlic na enkrat. Trobentice — te čedne rumene rožice — preganjajo skrnino, sklepne bolezni, máternico, sv. Vida bolezen (ako te suče, ti ude zavija), omotico, otročje krče, bolezni na ledvicah in mehurji. Bela omela (raste na skorji sadnih dreves in dobov, bele bobike se dobé meseca kimovca in vinotoka) je tudi (listi), kakor trobentice za máternico (histerijo), krče, omotico, zraven pa še za bolezen sv. Valentina, ki meče (padavico). Splošno rečeno je za vse bolezni sliznih mren (t. j. polzke kože znotrajnih delov), n. pr. za kašelj. Kneipp z njenim čajem ustavlja kri, pa pridevajo hvošča in santale. Tak drobiž pustivši zabrijmo se prihodnjič v dob, prej pa še nekaj hlebov snejmo in pa še kak vrček izpijmo, da bomo dobre volje. Zdravi vi pa moje trave, kar jih imate pod streho!

Iz Solčave. (Neumna baharija.) Ponižnosti ni več na svetu, vsak se napihuje in hoče več veljati, ko drugi, in od vseh hvaljen biti. Posebno me nevolja zgrabi, če se kdo s tem baha, da nekaj nemških besed zna, in potem svojo materno slovensko besedo zaničuje. Tako delajo pri nas mnogi mladenči, ki od vojakov nazaj pridejo. Ti hočejo biti kar „tajč“ in slovensko govoriti ne marajo, nemško pa tudi dobro ne znajo. Pa tista nemščina ga vendar ne naredi za gospoda, saj mora tak, ko od vojakov pride, vender še gnoj kidati in drva sekati, tedaj nič ni boljši gospod, ko tisti, ki nič nemško ne zna. Da bi kake nemške bukve prebiral, tako daleč njegova nemščina ne seže. Žato je še tak mladenič najbolj pameten, ki se po slovensko dobro brati nauči in potem pridno prebira slovenske bukve in časnike. Tak si bo s svojim branjem veliko vednosti pridobil; uni „tajčar“ pa, ki zna „habt acht!“ pa „rechts um!“, pri tem pa ničesar ne bere, bo nazadnje še to pozabil, kar je prej znal, in potem bota s planinskim govedarjem enako modra.

Politični pregled.

Notranji položaj je zelo napet, tako pri nas, kakor na Ogerskem. Celo cesarstvo čuti pritisk tistih skrivnih močij, ki mešajo svet in razburjajo duhove z različnimi izposojenimi imeni, njih jedro pa je hudi duh protikršćanstva. Iz naših dežel večinoma pregnan, se je ta hudi duh utaboril na Ogerskem in se od tam skuša vnovič polastiti cele monarhije s pomočjo svojih služabnikov prostomavtarjev, Judov in liberalnih Madjarov. Ako je grof Badeni res, kakor nekteri mislijo, le orodje teh nemilih močij, potem gremo hudim bojem naproti, kajti tudi krščanska zavest se vedno bolj zbujaja in poganja med kršćenim ljudstvom toliko močnejše korenice, ker tisto spoznava, da gospodarstvo protikršćanskih sil pomeni ne samo dušno in moralno propast, ampak tudi socialno sužnost in gospodarsko bēdo revnega, delujočega ljudstva. Udarec zoper dr. Luegerja je bil udarec zoper vse krščansko ljudstvo; kajti če glavno mesto Dunaj ne sme imeti krščansko mislečega moža za župana, potem vemo, da želja krščanskega ljudstva nič ne velja, da v našem cesarstvu tudi v zapadni polovici, odločujejo tiste skrivne protikršćanske moči, ki so nam že toliko hudega prizadiale. Z žalostjo opazujemo, da zastavo krščanskega ljudstva zapušćajo in zatajujejo tudi taki, ki so se vedno med „konservativce“, tedaj med zagovornike krščanstva šteli, kakor Poljaki, češki graščaki in Hohenwartovci; le mala peščica poslancev je ljudski stvari zvesta ostala. To si moremo le tako razjasniti, ker nova vlada svojih namenov še ni dovolj jasno pokazala, torej še mnogi poslanci v njeno objubljeno „pravičnost“ verujejo, čeravno v Luegerjevi zadevi te pravičnosti ni bilo videti. Mi tako sodimo: ako je Badeni v Luegerjevi zadevi s premislekom tako ravnal, ako ima res nalogo, braniti Jude in vse njih napake in krivice, ako ima res nalogo, gladiti pota novi pogodbi z Ogersko, pri kateri bi bila naša polovica spet prikrajšana in goljufana, samo da se pomiri nenasitljiva madjarsko-judovska oholost in požrešnost, potem naša nova vlada ne zasluži nobenega zaupanja; ako se je pa Badeni le pritisku udal, ako je bil o resnosti socialnega vprašanja krivo in površno poučen, potem se zna še vse popraviti in poravnati, ako bo namreč svojo zmožnost spoznal in priznat hotel. Na Dunaju je ljudstvo silno razburjeno, kar se je pokazalo pri neki seji državnega zbora, ko so poslanci tako gromovito začeli kričati „živio Lueger!“ da se je morala seja pretrgati. Hohenwartov klub se je razcepil. Osem nemških konservativcev je zahtevalo, naj priskoči klub Luegerju na pomoč. Ta predlog se ni potrdil, in na to so iz kluba stopili. Ustanovili so že novo stranko z imenom „katoliška ljudska stranka“. Mogoče je, da se bo Hohenwartov klub čisto razdril.

Kako se bo veter potem vrtil, je težko naprej povedati. — Pri deželnozborskih volitvah na Kranjskem je v kmetskih občinah povsod zmagala katoliško-národna („Slovenčeva“) stranka, v skupini mest in trgov pa je zmagala z vsemi svojimi kandidati napredno-národna stranka. — Na Češkem je bilo voljenih 46 mladočehov, 27 nemških liberalcev, 2 nemška národnjaka, 2 od češke kmetске stranke, 1 staročeh in 1 krščanski socialist. — V proračunskem odseku državnega zbora je poslanec Elbl govoril za to, naj se naredi okrajna sodnija v Spodnjem Dravogradu. Dr. Laginja pa je zahteval dvojezične napise za uradnje v Istri. Odsek je sklenil, naj se napravijo dvojezični napisi samo tam, kjer so potrebni. (Kdo bo pa to razsojeval, kje so potrebni?) — Vlada hoče uradniške plače v kratkem zboljšati. Menda hoče s tem uradnike k sebi potegniti in jih odvrtiti od antisemitov. Tako kupovanje glasov na stroške dovokplačevalcev bi se nam ne dopadlo.

V Turčiji je še zmirom vse narobe. Zdaj so sultana pregovorili, da je ukazal vojake sklicati, ki naj bi šli puntarje mirit, toda denarja nič ni v kasi, s čim se bo kupil živč za vojake? Najbrž bodo morali ropati in krasti, kar na Turškem nič novega ni. Nekteri hočejo vedeti, da se tudi Arabci puntajo zoper Turka. V Armeniji se klanje nadaljuje, mnogo tisoč kristjanov je že pomorjenih, blizo 100.000 jih je bojda od lakote umrlo. Divji Kurdi ropajo in morijo brez strahú; morda jih turška vlada še na tihem podpihuje. Ni lepo za evropske velike države, da ne posežejo vmes. Brani jim to sama nevoščljivost. Rusi imajo najbližje pot, pa nočejo pomagati in reda napraviti, samo da Angležem kljubujejo. — Bolgarski knez Ferdinand je deputaciji „sobrajanja“ (deželnega zbora) obljubil, da bo svojega sina Borisa po pravoslavni šegi krstiti pustil. To ni posebno značajno, za posvetni dobiček prodati vero svojega otroka.

Gospodarske stvari.

Koruzni storži so dobri za krmljenje živine. Kaj počenjajo gospodarji navadno z obrokanimi (oluščenimi) turščinimi stroki (storži)? Pomečejo jih na ogenj, na gnoj, ali pa kar za kak plot, da gnojé koprivam, hobađu in drugemu plevelu.

Ali je to prav, ali je tako počenjanje gospodarstveno? Kaj še! Poznato je namreč, da so turščini (sirkovi) storži redilnejši od pšenične slame, da imajo vsaj toliko redilnih snovij v sebi, kakor srednja ječmenova ali ovsena slama. Iz tega sledi nauk, da so turščini storži (ko se je serek že oluščil) za krmljenje prilično dobri in precej tečni.

Kako naj se storži živini krmijo? Razdrobiti jih je treba na čim drobnejše koške, potem popariti in živini polagati. Razun tega je priporočljivo razdrobljene, storže v vodi namakati; če se ta voda enmalo posoli, v tem slučaju piča živalim še bolj tekne. Najpripravnejše in najboljše pa je, ako se turščini storži razdrobe ter pomešajo med rezanico ali med zrezano svežo (frišno) travo, odonosno deteljo.

Kterim živalim se smejo dajati turščini storži? Poparjeni ali namočeni ugajajo najbolj molznim kravam, pitalni živini, nadalje pa tudi ovci in kozi. Suhi razdrobljeni storži, svežo travo ali z rezanico pomešani pa so dobri in pripravi za konje in delavne (vprežne) volove. Slednjč bodi povedano, da se kuhanih strokov tudi prašiči ne branijo.

Storži se razdrobé lahko v navadnih stopah, ali nalašč za to napravljenih mlinih, ktere prodajajo izdelovalci kmetijskih strojev. Toda za male in srednje posestnike navadne stope popolnoma zadostujejo. Franjo.

Živinski sejmi meseca grudna.

Dne 2. grudna v Velikovcu; 14. v Wolfsbergu; 18. v Beljaku; 27. grudna v Labudu in Svincu.

Novičar.

Na Koroškem. Pri občinski volitvi v Bistrici-Svečah so zmagali liberalci vsled znanega fužinskega in učiteljskega pritiska. Udeležba je bila velika. Pri volitvi so prišle take nepostavnosti na dan, da so naši takoj se pritožili na c. k. deželno vlado. Čujmo, da je volitev ovržena. — Mladi baron Helldorf, ki je v Celovcu malo deklico povozil, moral je plačati 200 gld. globe in 300 gld. za bolečine. Mati in jerob pa ga tirjata še za 1000 gld. — Sv. misijon je bil v Lipalji vesi. — V Černečah je bil hud vihar. — V Podklancu je Meža na suho vrgla mrliča, nepoznanega moža srednje starosti. — Deželni poslanec Plavec je v Velikovcu poročal pred svojimi volilci; pa mu menda ni šlo prav gladko, ker so nekteri ugovarjali. Govorilo se je tudi o železnici iz Velikovca v Mostič. — Sv. misijon se bo začel v Libeličah dne 22. grudna. — Pri Črni je 70leten drvar v

vodo padel in utonil. — V Celovcu so ob nedeljah tepeži na dnevnem redu. Predzadnje nedeljo so redarji zaprli 16 izgrednikov. Pekovski pomočnik Šiman Serajnik iz Galicije je bil oklan in v bolnišnico prenešen. — Za železniško postojnico (Halte-stelle) prosijo v Guštanju. — Turška konjska kopta so našli v zemlji blizu nove slovenske šole v St. Rupertu pri Velikovu. Poleg je bilo še več druge železine. Sodi se, da je bil tu kak boj s Turki ter da so pozneje ubite Turke in konje na polju pokopali. — Pogorela je Morijeva kočna na Kozjem vrhu pri Dravogradu. — Pogorel je tudi Lipe na Ledu pri Rudi. — V Bajtišah (pri Glinjah), kjer je 385 duš, že eno leto noben človek ni umrl. — Koroški poslanci se potegujejo za to, da bi se v Trgu (Feldkirchen) napravilo novo okrajno glavarstvo.

Na Kranjskem. „Missa pro defunctis“ se imenuje najnovejša skladba Hladnikova. Dobi se pri skladatelju v Novem mestu za 40 kr. — Na kmetijski šoli v Grmu je letos 33 učencev. — V Novem mestu so umrli frančiškan č. g. P. E. Zupet.

Na Štajerskem. V Soštanju so postavili nov, železen most čez Pako. — Na Vidmu snujejo tamburaški zbor. — Na svinjskem sejmu v Ptujju se je prodalo 1120 repov. Cena 33 do 35 kr. kila. — Sv. misijon je v St. Lovrencu ob koroški železnici od 29. listopada do 8. grudnia. — Na kant je prišel trgovec Koban v Mariboru. — V Pekrah pri Mariboru so letos pri občinskih volitvah v prvič zmagali Slovenci. Upamo, da bodo zdaj odpravili tamošnjo šulferajnsko nemško šolo.

Na Primorskem. Vlada hoče poddržati laško gimnazijo v Trstu, ki jo zdaj mesto uzdržuje. Lahi se pa tega branijo, ker se bojijo, da se bodo potem učenci preveč avstrijskega duha navzeli. — V Gorici se je ustrelil 20 letni Julij Prezelj, ki je bil prej pri pošti v Tolminu, pa je iz lastne krivde službo zgubil. — V Brezovici je bila popravljena farna cerkev. — Pošto so dobili v Kamnem pri Tolminu. — V Opertalju (Istra) je razpisana služba občinskega zdravnika. Plače je 1200 gld.

Po drugih deželah. V Aligeru (Amerika) je pogorelo 220 hiš. — V Grenadi (Mehikansko) je pogorela šola in v njej je zgorelo nad 30 otrok. — Morskega volka, ki je tehtal 300 kil, sta ubila dva ribiča v Dalmaciji. — Zavolj znanih izgredov zoper ogersko zastavo so v Zagrebu obsodili 49 visokošolcev, enega na 6, druge po 2 do 5 mesecev ječe.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Svitli cesar so imenovali p. n. č. gg.: Gregor Schellander-ja za dekana, korarja Lambert Einspieler-ja za školastika, in dekana v Pliberku, dr. Jožef Somer-ja, za korarja krškega stolnega kapiteljna. Proštnijo pri kol. kapiteljnu v Strassburgu so mil. knezoškof podelili stolnemu školastiku Lambert Einspieler-ju. — Razpisana je fara St. Jur pod Dobračem (ob Zili) do 28. grudnia t. l. — Prestavljena sta provizorja č. g. Janez Drunecky od sv. Jederti v Medgorje, in č. g. Karol Schiwitz iz Šmarja v Preitenegg. — Č. g. kaplan Rudolf Perné gre iz Pokrč v Žabnice. — Razpisana je fara Treffling do 31. grudnia t. l.

Loterijske srečke od 23. listopada.

Trst	86	70	68	64	55
Linc	43	86	11	3	48

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	5	45	6	80
rž	4	65	5	80
ječmen	3	80	4	75
oves	2	50	3	10
hejda	3	30	4	10
turšica (sirk)	3	40	4	20
pšeno	6	80	8	50
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	80	1	30
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 50 kr. do 3 gld. — kr. kisló 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 30 kr., slama po 2 gld. — kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 65 do 68 kr. kila, maslo in puter po 96 do 110 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 35 do 37 gld. stari cent.

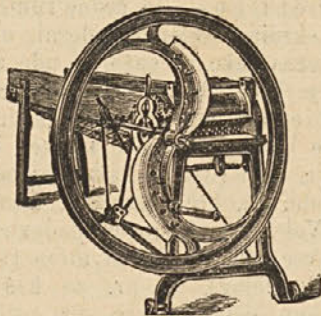
Jakob Petschounik,

usnjarski trgovec

v Celovcu, na novem trgu št. 4
zraven gostilne „pri Kleblatt-u“

priloga svojo veliko zalogo vsakovrstnega najboljšega usnja, kakor tudi pravo rusko irhovino po najnižji ceni. — Prodaja tudi vsakovrstno črevljarsko orodje. — Izdeluje in prodaja najizvrstnejšo mast in lak za usnje. — Kupuje vsakovrstne živinske kože po najvišji ceni.

Za krmljenje po zimi!

Stroje za prirejevanje krme; rezalnice za slamo, repo in krompir (repico); mline za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive štedilne kotlaste peči za živinsko krmo itd.

nadalje:

robkalnice za koruzo; čistilnice za žito; čistilne stroje trijerje; stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, izdeluje v priznani izvrstni sestavi

PH. MAYFARTH in sodruž.

C. kr. izklj. priv. tovarna za kmetijske stroje, livarna in fužina na par, na Dunaju II. Taborstrasse 76.

☛ Ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo. ☛

Tovarniška zaloga

vsakovrstnih žepnih, stenskih in salonskih ur ter budilcev.

Zlatovina in srebrnina

po nizkih cenah in najboljši blago.

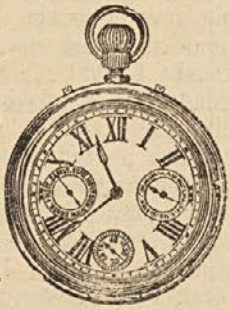
Ure se popravljajo v lastni delavnici, po ceni in proti jamstvu.

Fran Fessl, urar,

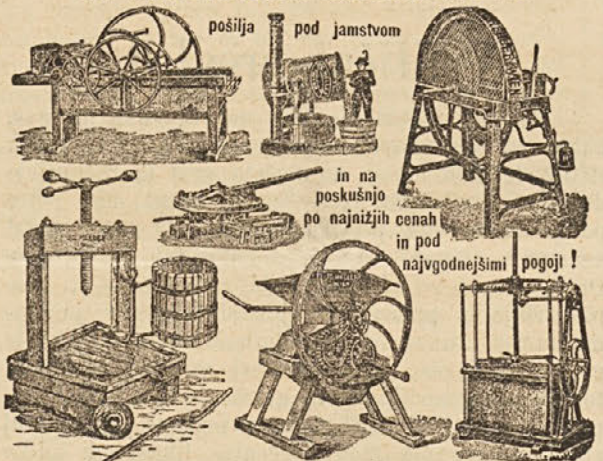
urggasse 6, v Celovcu. Bahnhofstrasse 15, nasproti Moserju. v Celovcu. nasproti Žibertu.

Tvrška obstoji od l. 1853.

☛ Na naslov tvrške naj se natančno pazi. ☛

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

Leto želco, suvano ali prirejeno, za vsakovrstne stroje. Bogato ilustrovani 192 strani obsejalni cenik v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj zastoj.

IG. HELLER, DUNAJ

1/2 PRATERSTRASSE Nr. 49.

Preprodajalci se išbeja

Peter Fessl,

urar v Celovcu,

20 stari trg 20,

ima veliko tovarniško zalogo najboljših žepnih in stenskih ur,

tudi take, ki godejo in z godbenim avtomatom, posebno pripravne za gostilnice in družine.

Popravlja tudi

ure v zvonikih

in tudi nove ure v zvonike postavlja. Za vsako novo ali popravljeno uro daje dveletno pismeno jamstvo (porošstvo).

Prodaja tudi

veržice in privezke.

Obrazne slike (portréte)

v oljnatih barvah in vsaki velikosti izdeljuje udano podpisani natančno po vsakršni fotografiji. Take slike se lepo podajo v okvirih kot olepšava izb in so pripravne kot darila za poroke, godove, rojstvene dni in druge prilike.

Za rajnimi so najlepši in večer spomin.

Slike se naredijo po fotografijah tudi, če so tiste že nekoliko obledela, in celo po takih, kjer je več oseb skupaj fotografiranih. Fotografije se nepoškodovane vrnejo. — Za dobro podobnost (sličnost) se jamči. Tudi slikam podobne svetnikov v vsakršni velikosti.

M. Ogerčnik v Celovcu,

kolodvorske ulice (Bahnhofstrasse) št. 35.

PETER MERLIN

„pri zlati krogli“

stara trgovska hiša za tržaško blago in železnino v Celovcu, Kosarnske ulice,

priloga svojo veliko zalogo najboljši kave, sladkorja, petroleja itd. Prodaja tudi dobra vina, rum in druge žgane pijače, barve, izvrstno moko in južno sadje. Nadalje prodaja vsakovrstno orodje in posodo iz železa, pleha, bakra, čina itd. Za poštenost blagá se jamči; cene so nizke.

IVAN SCHINDLER

Izdelovalec strojev in naprav. Izdeluje in popravlja vse vrste strojev in naprav. Popravlja se stroje in naprave in popravlja vse vrste strojev in naprav. Popravlja se stroje in naprave in popravlja vse vrste strojev in naprav.

Natorna vina,

dalmatince, prav dober liter po 15 kr.; tirolec, italijan, oger, rudeče po 18 do 24 kr.; belo po 20 do 26 kr.; istrijanec iz Umage po 22 kr., zelo priloga vredna za take, ki inajno malo krvi, v sodih 56 litrov več. Za pristnost jamčim.

Nadalje priloga svojo zalogo moko iz I. parnega mline v Budimpešti v vrečah po 85 kil ter vse drugo tržaško blago, mast, žgane pijače itd. Vse prav dober kup.

Amand Prosen

v Celovcu, Kosarnske ulice št. 24.

Vsak se čudi

mojim pozlačenim remontér-uram za gospode in gospe, najfinejši izdelek.

gld. 6-50

Te ure so elegantne in imajo lepo rezljan pokrov. Ostanajo vedno lepo svetle, kakor bi bile res zlate. Zaprejo se tako tesno, da nehen prah not ne pride.

Cena s trojnim pozlačenim (zlatnastim) pokrovom samo fl. 6-50.

Zlatnaste veržice z varnostnim karabincom, s sportno obliko, ali na člene, ali na oklep, z elegantnim privezkom, po 1 gld. 20 kr.

Posebno priloga č. g. p. n. gospodom profesorjem, državnim in železniskim uradnikom pristne jeklene remontér-ure za rabo pri delu, dobro osvetljene, s pozlačeno krono, steklenastimi svetilkami na ločenj in niklastim kolesjem, točno urejene; cena samo 4 gld. 90 kr.

Leon Silberberg,

velika trgovina s švicarskimi žepnimi urami. Dunaj I. Fleischmarkt št. 5/G. Ceniki se dobijo zastoj. — Ure se pošiljajo proti poštnemu povzetju.

